

Valmistumine konventsiooni CITES osaliste 16. konverentsiks

Euroopa Parlamendi 6. veebruari 2013. aasta resolutsioon ELi strateegiliste eesmärkide kohta ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 16. istungiks 3.–14. märtsil 2013. aastal Bangkokis (Tai) (2012/2838(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse eelseisvat ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 16. istungit, mis toimub 3.–14. märtsil 2013. aastal Tais Bangkokis,
 - võttes arvesse nõukogule ja komisjonile esitatud küsimusi (O-000201/2012 – B7-0109/2013 ja O-000202/2012 – B7-0110/2013), milles käsitletakse ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) 3.–14. märtsini 2013 Tais Bangkokis toimuva 16. istungi põhieesmärke,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et CITES on suurim kehtiv ülemaailmne looduslike liikide säilitamise kokkulepe, millega püütakse tõkestada rahvusvahelisest kaubandusest tulenevat looduslike looma- ja taimeliikide ülekasutamist ning millel on 177 osalist, sh Euroopa Liidu 27 liikmesriiki;
- B. arvestades, et CITESi eesmärk on tagada, et rahvusvaheline kauplemine looduslike looma- ja taimeliikidega ei ohustaks liikide püsijäämist looduses;
- C. arvestades, et pikaajaline heaolu peab olema tähtsam kui lühiajalised majanduslikud huvid;
- D. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse vaesumise põhipõhjused on looduslike liikide majanduslik kasutamine, ebaseaduslik kauplemine looduslike looma- ja taimeliikidega, elupaikade hävitamine, kliimamuutused ja loodusressursside tarbimine inimeste poolt;
- E. arvestades, et rikkumata metsade piiritlemine ja teatavate piirkondade teevabana hoidmine on kulutõhusad viisid, mille abil säilitada bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemi teenused;
- F. arvestades, et CITESi resolutsiooni Conf. 9.24 (Rev. CoP15) lisas 4 osutatakse ettevaatusabinõudele, mida tuleb konventsiooni lisasid muutes rakendada või arvesse võtta;
- G. arvestades, et CITESi otsused peaksid põhinema teaduslikel järeldustel;
- H. arvestades, et CITESiga hõlmatud liigid on konventsiooni lisadesse kantud nende kaitsestaatuse ja rahvusvahelise kaubanduse mahu põhjal, nii et I lisas on väljasuremisohus liigid, millega kauplemine on keelatud, ja II lisas on liigid, millega kauplemist tuleb kontrollida, et vältida nende säilimist ohustavat kasutamist;

- I. arvestades, et CITESi I lissasse kantud liigid on range kaitse all ja igasugune kauplemine nendega on keelatud; arvestades, et mis tahes luba konfiskeeritud isendeid või tooteid (näiteks elevantiluu, tiigriluu või ninasarvikute sarved) müüa oleks vastuolus konventsiooni eesmärgiga;
- J. arvestades, et korrapärase läbivaatamisprotsessi käigus on selgunud, et teatavate I lissasse loetletud liikide puhul on CITESi meetmed olnud edukad ning need liigid võivad nüüd üleviia II lissasse;
- K. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni bioloogilise mitmekesisuse strateegilise kava (2011–2020) Aichi eesmärk 12 näeb ette, et 2020. aastaks on suudetud vältida teadaolevate ohustatud liikide väljasuremist ning et nende kaitsestaatust on parandatud ja see on säilitatud (eriti kõige suuremas hävimisohus liikide puhul);
- L. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni bioloogilise mitmekesisuse strateegilise kava (2011–2020) Aichi eesmärk 6 näeb ette, et 2020. aastaks majandatakse ja kasutatakse kõiki kalavarusid, selgrootute liike ja veetaimi säästlikult, seaduslikult, ökosüsteemipõhiselt ja ülepüüki vältides ning et kõikide liikide jaoks, mille varud on ammendunud, on kehtestatud taastamiskavad ja -meetmed, kusjuures kalandustegevus ei tohi avaldada ohustatud liikidele ja haavatavatele ökosüsteemidele olulist kahjulikku mõju ning kalandustegevuse mõju varudele, liikidele ja ökosüsteemidele peab jääma ökosüsteemi jaoks kahjututesse piiridesse;
- M. arvestades, et rahvusvaheliste keskkonnainstitutsioonide otsustamisprotsessi läbipaistvus on nende tulemusliku toimimise seisukohast ülioluline; arvestades, et Rio+20 konverentsi lõppdokumendis „Soovitud tulevikuvisioon” kinnitatakse, et säästva arengu eesmärkide saavutamiseks on kõikidel tasanditel vaja tulemuslikke, läbipaistvaid, vastutustundlikke ja demokraatlikke institutsioone; arvestades, et ka CITESi resolutsioonis Conf. 14.2 esitatud CITESi strateegiline visioon aastateks 2008–2013 hõlmab läbipaistvuse suurendamist;
- N. arvestades, et CITESi praeguse kodukorra kohaselt ei tohi salajast hääletust üldiselt kasutada ja see on lubatud ainult ametnike ja vastuvõtivate riikide valimisel; arvestades, et sellele eeskirjale vaatamata olid viimasel CITESi osaliste konverentsil paljud hääletused salajased; arvestades, et salajast hääletust kasutatakse korrapäraselt ka tundlike ja oluliste küsimuste korral, näiteks seoses mereorganismide või elevantiluukaubandusega;
- O. arvestades, et ülepüük ohustab tõsiselt hariliku ehk atlandi heeringahai varusid;
- P. arvestades, et vasarhaid on kõikjal maailmas ohustatud, kuna rahvusvaheline uimekaubandus ja kaaspüük on nende populatsiooni vähendanud;
- Q. arvestades, et elevantide salaküttimise märkimisväärne sagenemine mõjutab elevantide populatsiooni kõigis neljas Aafrika alampiirkonnas, valmistades tõsist ja kasvavat muret; arvestades, et ajavahemikus 2009–2011 konfiskeeriti rekordiline kogus ebaseaduslikku elevantiluu;
- R. arvestades, et jätkusuutmatu ja ebaetiline trofeeküttimine on põhjustanud CITESi I ja II lissasse loetletud ohustatud liikide arvukuse olulist vähenemist; arvestades, et trofeeküttimine on CITESi eesmärkidega tõsiselt vastuolus;

- S. arvestades, et tulemuslike jõustamismeetmete puudumise tõttu tapetakse CITESi I ja II lisas loetletud ohustatud liikide esindajaid endiselt kasusaamise eesmärgil;
- T. arvestades, et ligikaudu 80% Aafrika ninasarvikute populatsioonist elab Lõuna-Aafrikas; arvestades, et nende salaküttimine on kõigis levialariikides hoogustunud;
- U. arvestades, et ebaseaduslik kauplemine tiigrite ja muude I lisas loetletud Aasia suurte kaslastega on endiselt märkimisväärne, kuid CITESile ei anta aru ei jõustamismeetmete ega konkreetsemalt ka selle kohta, kuidas täidetakse CITESi otsust 14.69, mida EL 2007. aastal toetas ja mille eesmärk on kaotada järk-järgult tiigrikasvatused ning tagada, et tiigreid ei kasvatataks nende osadega ja neist valmistatud toodetega kauplemise eesmärgil, sh sisekaubanduse raames;
- V. arvestades, et kliimamuutused kujutavad endast jääkarudele (*Ursus maritimus*) tõelist ohtu; arvestades, et tõsist ohtu kujutab ka jääkarude küttimine ja nende osadega kauplemine;
- W. arvestades, et Euroopa Liit on lemmikloomadena peetavate roomajate (sh CITESis loetletud liigid) oluline imporditur;
- X. arvestades, et paljude kilpkonnaliikide suur kasutamine toiduturul ja rahvusvahelises lemmikloomakaubanduses mõjutab nende arvukust;
- Y. arvestades, et rahvusvaheline kauplemine railõpustega on tinginud üha suureneva kalastamissurve, mis on omakorda toonud kaasa sarvikrai (*Manta spp.*) ja muude raikala liikide populatsioonide arvukuse olulise vähenemise;
- Z. arvestades, et rahvusvahelised kalandusalased õigusaktid ja CITES peaksid teenima üht eesmärki – tagada kalavarude pikaajaline säilimine avameres, võttes muu hulgas arvesse kaaspüügi mõju mittesihtliikidele;
- AA. arvestades, et praegu sisaldab CITES merelt sissetoomise kohta ebaselgeid sätteid, täpsemalt seoses riikidega, kuhu avamerelt püütud liigid sisse tuuakse;
- AB. arvestades, et merelt sissetoomist käsitlev CITESi tööriühm soovitas lahendust, mille kohaselt austataks lipuriigi jurisdiktsiooni, nii et lipuriik vastutaks CITESi dokumentide esitamise eest (erandiks on mõned üksikud juhud seoses prahitud kalalaevadega);
- AC. arvestades, et CITESi nõuetekohaseks toimimiseks peavad konventsiooniosalised rahastamist järgmise paari aasta jooksul tõenäoliselt märkimisväärselt suurendama;
- AD. arvestades, et EL ei panusta CITESi küll otseselt, kuid on oma arenguabi andmisega sellegipoolest üks CITESi põhirahastajaid;
1. kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles lähtuma kõigi otsuste puhul, mis käsitlevad töödokumente ja nimekirja kandmise ettepanekuid, eelkõige ettevaatuspõhimõttest, võttes esmajoones arvesse põhimõtet, et kasutaja maksab, aga ka ökosüsteemil põhinevat lähenemisviisi ja tavapäraseid looduskaitse põhimõtteid;
 2. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit ja liikmesriigid omaksid ühtset seisukohta ning kiirendaksid ja tõhustaksid oma sisemisi otsustamisprotsesse, et leppida kiiresti kokku ELi ühises seisukohas CITESi osaliste konverentsi 16. istungi jaoks ning kasutada

täielikult ära ELi 27 konventsiooniosalise jõudu, et 16. istungi otsustes võetaks rohkem arvesse ettevaatuspõhimõtet;

3. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit haaraks ohustatud liikide kaitsmisel juhtohjad, osaledes aktiivselt CITESi läbirääkimistel ning aidates kõrvaldada olukorda halvendavad seaduselüngad; mõistab hukka asjaolu, et väidetavalt on liikmesriigid ja Euroopa Liidu kodanikud olnud vahendajatena seotud ninasarvikute sarvede vedamisega Vietnami või muudesse riikidesse, kus sarvedel on suur kaubanduslik väärtus, ning on seeläbi stimuleerinud nõudlust ja salaküttimise jätkumist;
4. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid looksid nii konverentsi eel kui selle ajal kontakte kolmandate riikidega ja otsiksid liitlasi;
5. ergutab CITESi osalisi kaaluma lisavõimalusi, kuidas tugevdada kõigil tasanditel koostööd ja kooskõlastamist ning seeläbi bioloogilise mitmekesisusega seotud konventsioonide koostoimet;

Otsustamisprotsessi läbipaistvus

6. on kindlalt vastu salajaste hääletuste muutumisele CITESi üldiseks tavaks, kuna CITESi kodukord lubab salajast hääletust kasutada ainult erandjuhtudel; toetab sellega seoses Taani poolt ELi liikmesriikide nimel esitatud vastavat ettepanekut;
7. väljendab heameelt Taani poolt ELi liikmesriikide nimel esitatud ettepaneku üle lisada konverentsi resolutsiooni 11.1 (Rev. CoP15) uus lõige huvide konflikti kohta;

Rahastamine

8. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks oma arenguabi kaudu rahastamise järjepidevuse, et saavutada CITESi eesmärgid; viitab sellega seoses konkreetsetele käimasolevatele elevantide ebaseadusliku tapmise järelevalve (MIKE) programmile, mille toetamist võib Euroopa Liit programmi sõltumatu läbivaatamise ja selle tõhususe hindamise tulemuste põhjal jätkata;
9. ergutab komisjoni ja ELi liikmesriike otsima võimalusi anda CITESile Euroopa Arengufondi kaudu pikaajalist rahalist toetust;
10. toetab ettepanekut¹ taotleda, et Ülemaailmne Keskkonnafond (GEF) toimiks edaspidi CITESi finantsmehhanismina ning et bioloogilise mitmekesisuse strateegia GEF 6 hõlmaks edaspidi ka liikide mõõdet;

Sissetoomine merelt

11. väljendab heameelt merelt sissetoomist käsitleva CITESi töörühma arutelude ja edusammude üle; toetab 16. istungi dokumenti nr 32, mille eesmärk on parandada mitte ühegi riigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast merest püütud ja CITESi nimekirja kuuluvate liikide kaitset; nõuab tungivalt, et konventsiooniosalised viiksid selle küsimusega seotud töö 16. istungil lõpule;

Haid

¹ <http://www.cites.org/eng/cop/16/doc/E-CoP16-08-04.pdf>

12. väljendab heameelt Brasiilia, Komooride, Horvaatia, Egiptuse ja Euroopa Liidu liikmesriike esindava Taani ettepaneku üle kanda harilik ehk atlandi heeringahai (*Lamna nasus*) konventsiooni II lisasse; nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid toetaksid kõnealust ettepanekut;
13. väljendab heameelt Brasiilia, Colombia, Costa Rica, Ecuadori, Hondurase, Mehhiko ja Euroopa Liidu liikmesriike esindava Taani ettepaneku üle kanda kolm vasarhai (*Sphyrna spp*) liiki konventsiooni II lisasse; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid toetaksid kõnealust ettepanekut;
14. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit ja liikmesriigid toetaksid Brasiilia, Colombia ja Ameerika Ühendriikide ettepanekut kanda CITESi II lisasse pikkuim-hallhai (*Carcharhinus longimanus*);

Elevandiluu ja ninasarvikute sarved

15. väljendab heameelt asjaolu üle, et Tansaania võttis tagasi ettepaneku viia aafrika elevant (*Loxodonta africana*) üle I lisast II lisasse ning korraldada Tansaania elevandiluuvarude ühekordne müük;
16. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid avaldaksid vastuseisu kõikidele ettepanekutele, mis käsitlevad aafrika elevanti üleviimist konventsiooni II lisasse või kauplemist aafrika elevantidelt pärineva elevandiluuga, kuni on võimalik hinnata 2008. aasta novembris toimunud Botswana, Namiibia, Lõuna-Aafrika ja Zimbabwe elevandiluu ühekordse müügi mõju ning tuvastada, et sellel ei olnud nimetatud riikide ja nende naaberriikide elevandipopulatsioonile kahjulikku mõju;
17. ergutab CITESi osalisi järgima ettevaatuspõhimõtet, võttes arvesse praegust kriisi seoses elevantide salaküttimisega, ning lähtuma otsuste tegemisel nii otsuste võimalikust mõjust elevantide kaitsele kui ka aafrika elevantide käsitleva tegevuskava rakendamisele – see on eriti oluline, kui kõne all on otsustamismehhanism edasiseks elevandiluuga kauplemiseks (pärast üheksa-aastast vaheaega, mis algas pärast Botswana, Namiibia, Lõuna-Aafrika ja Zimbabwe elevandiluu ühekordset müüki 2008. aasta novembris); palub seepärast ELil ja liikmesriikidel toetada Benini, Burkina Faso, Kesk-Aafrika Vabariigi, Elevandiluuranniku, Kenya, Libeeria, Nigeeria ja Togo ettepanekut muuta elevandiluuga kauplemise tulevast otsustamismehhanismi käsitlevat otsust 14.77;
18. ergutab CITESi osalisi toetama Nigeeria ja Rwanda ettepanekut võtta vastu resolutsioon aafrika elevantide käsitleva tegevuskava kohta ning kutsub üles seda tegevuskava rakendada, sest see on kõige tõhusam viis parandada elevantide kaitset kogu Aafrikas;
19. palub Euroopa Liidul, liikmesriikidel ja kõikidel CITESi osalistel toetada Kenya ettepanekut kohaldada Lõuna-Aafrikast ja Svaasimaalt pärit ninasarvikute jahitrofeede ekspordi suhtes ajutist nullkvooti ning palub CITESi osalistel leida meetmed, mille abil vähendada nõudlust ninasarvikute sarvede järele;
20. palub konventsiooniosalistel vähendada CITESi I ja II lisas loetletud ohustatud liikide trofeeküttimise suhtes kehtestatud aastaseid riiklikke ekspordikvoote;
21. palub kõigil osalisriikidel, kus tarbitakse ninasarviku sarvi, ja eriti Vietnamil võtta

viivitamatult meetmeid ninasarvikute sarvede ebaseadusliku impordi peatamiseks, kehtestada seaduserikkujatele ranged karistused ning võtta meetmeid, et teavitada tarbijaid sarvede tarbimise mõjust ninasarvikute looduslikule populatsioonile; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles käsitlema neid küsimusi asjaomaste osalisriikidega peetavate kaubanduslääbirääkimiste raames;

Suured kaslased

22. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid nõuaksid kaubanduskeelu kehtestamist nende konventsiooniosaliste suhtes, kes ei ole järginud tiigreid käsitlevat CITESi otsust 14.69, ning nende osaliste suhtes, kes soodustavad tiigrite kasvatamist nende osade ja nendest valmistatud toodetega kauplemise eesmärgil;
23. nõuab tungivalt, et CITESi osalised lõpetaksid jätkusuutmatu ja ebaeetilise trofeekütmise, mis on põhjustanud aafrika lõvide populatsiooni märkimisväärse vähenemise;
24. peab kahetsusväärseks, et lõvi (*Panthera leo*) üleviimiseks CITESi II lisast I lissasse ei ole tehtud ühtegi ettepanekut;

Roomajad

25. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid toetaksid ettepanekuid lisada CITESi II lissasse mitu Põhja-Ameerika ja Aasia kilpkonnaliste liiki ja viia seitse liiki üle I lissasse;
26. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid toetaksid kolme mageveekilpkonna liiki (*Cuora galbinifrons*, *Mauremys annamensis* ja *Geoemyda japonica*) käsitlevate alternatiivsete ettepanekute puhul nende levialariikide (Vietnam ja Jaapan) jõulisemaid ettepanekuid, mis on kooskõlas Singapuris toimunud CITESi seminari ekspertide soovitustega;
27. nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid Uus-Meremaa roheliste gekode (*Naultinus spp.*) ja mangshani rästiku (*Protobothrops mangshanensis*) kandmist CITESi II lissasse, mille kohta tegid ettepanekud nimetatud liikide ainsad levialariigid, st vastavalt Uus-Meremaa ja Hiina;
28. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid toetaksid madudega kauplemise ja nende kaitse haldamist käsitlevat otsuse eelnõu, mille esitas Šveits;

Muud liigid

29. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid toetaksid Etioopia, Kenya ja Uganda esitatud otsuse eelnõu, milles käsitletakse nii seaduslikku kui ka ebaseaduslikku kauplemist geparditega;
30. peab kiiduväärseks Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni (ICCAT) tööd, mida hoogustas 2010. aastal peetud CITESi osaliste 15. istung;
31. peab kahetsusväärseks, et hariliku tuuni (*Thunnus thynnus*) kandmiseks CITESi I lissasse ei ole tehtud ühtegi ettepanekut;
32. peab kahetsusväärseks, et *Corallium spp* ja *Paracorallium spp* lisamiseks CITESi II lissasse ei ole tehtud ühtegi ettepanekut;

33. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit ja liikmesriigid toetaksid järgmisi ettepanekuid:

- sarvikrai (*Manta spp*) kandmine CITESi II lisasse, mille kohta tegid ettepaneku Brasiilia, Colombia ja Ecuador; teiste raiikide kandmine II lisasse, mille kohta tegid ettepaneku Colombia ja Ecuador;
- jääkaru (*Ursus maritimus*) üleviimine CITESi II lisast I lisasse, mille kohta tegi ettepaneku USA ja mida toetab Venemaa Föderatsioon;
- Lääne-Aafrika manaati (*Trichosurus senegalensis*) üleviimine II lisast I lisasse, mille kohta tegid ettepaneku Benin, Senegal ja Sierra Leone;
- saagrai (*Pristis microdon*) üleviimine II lisast I lisasse, mille kohta tegi ettepaneku Austraalia;
- mitme palisandri (*Dalbergia spp.*) ja eebenipuu (*Diospyros spp.*) liigi kandmine CITESi II lisasse, mille kohta tegid ettepaneku Madagaskar, Belize, Tai ja Vietnam;
- mitme rahvusvaheliselt dekoratiivtaimedena kaubeldava liigi (*Adenia firingalavensis*, *Adenia subsessifolia*, *Cyphostemma laza*, *Operculicarya decaryi*, *Senna meridionalis*, *Uncarina stellulifera* ja *Uncarina grandidieri*) kandmine CITESi II lisasse, mille kohta tegi ettepaneku nende liikide ainus levialariik Madagaskar;

34. palub, et Euroopa Liit ja liikmesriigid avaldaksid vastuseisu järgmistele ettepanekutele:

- CITESi strateegilise visiooni kohta tehtud avalduse muutmise, mis tähendaks, et bioloogilise mitmekesisuse vähenemise arvestatava pidurdamise eest võitlemise asemel peaks CITES aitama kaasa hoopis muude üleilmselt kokkulepitud eesmärkide saavutamisele;
- I, II ja III lisa loetletud liikide ebaseaduslikult kaubeldud ja konfiskeeritud esindajatest vabanemine ja nende müük, mille kohta tegi ettepaneku Indoneesia;
- kolme krokodilliliigi (*Crocodylus acutus*, *C. porosus* ja *C. siamensis*) üleviimine CITESi I lisast II lisasse, mille kohta tegid ettepaneku Colombia ja Tai;
- preeriapüü (*Tympanuchus cupido attwateri*) üleviimine I lisast II lisasse, mille kohta tegi ettepaneku loomakomitee – kuigi viimane tabatud ebaseaduslik üksiksaadetis konfiskeeriti 1998. aastal, on selle alamliigi looduslik populatsioon vähenenud 2012. aastal 58% võrra ehk üksnes 46 looduses elava linnuni;
- täpik-džunglikana (*Gallus sonnerati*) ja püüfaasanite (*Ithaginis cruentus*) väljajätmine II lisast, mille kohta tegi ettepaneku loomakomitee – mõlema liigi looduslik populatsioon väheneb järk-järgult, täpik-džunglikanaga kauplemine on lemmikloomaturgudel üsna märkimisväärne, mõne *Ithaginis cruentuse* alamliigi leviala on kitsas ja väga piiratud populatsiooniga ning Hiina on levialariigina püüfaasanite väljajätmise vastu;
- suur-kuningrähni (*Campephilus imperialis*) väljajätmine I lisast – seda liiki peetakse küll tõenäoliselt väljasurnuks, kuid selle isendite tõendamata

nägemisjuhtude kohta laekub siiski korrapäraselt teateid;

- haudekonlaste (*Rheobatrachus silus* ja *Rheobatrachus vitellinus*) väljajätmine CITESi II lisast, mille kohta tegi ettepaneku Austraalia – need liigid ei pruugi veel olla välja surnud ning praegu on käimas väliuuringud, et tuvastada veel alles olevad populatsioonid;

o
o o

35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, CITESi osalistele ja CITESi sekretariaadile.